

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІЛОЛОГІЇ ТА МАСОВИХ КОМУНІКАЦІЙ

**СТУДІЇ З ІНФОРМАЦІЙНОЇ НАУКИ, СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
ТА ФІЛОЛОГІЇ В СУЧАСНОМУ СВІТІ**

Збірник матеріалів
III Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю

23-24 жовтня 2025 року

Київ – 2025

Редакційна колегія:

Ю.О. Демидова, кандидат педагогічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної роботи та молодіжної політики МДУ (голова),
І.В. Мельничук, кандидат філологічних наук, доцент,
декан факультету філології та масових комунікацій МДУ (заст. голови),
В.О. Кудлай, кандидат наук із соціальних комунікацій, завідувач кафедри інформаційної діяльності МДУ,
О.В. Євмененко, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української філології МДУ,
І.О. Петрова, кандидат історичних наук, доцент кафедри інформаційної діяльності МДУ,
О.О. Федотова, доктор історичних наук, старший науковий співробітник, професор кафедри інформаційної діяльності МДУ.

Затверджено на засіданні кафедри інформаційної діяльності
(протокол № 3 від 18.11.2025)

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет вченою радою факультету філології та масових комунікацій Маріупольського державного університету
(протокол № 3 від 19.11.2025)

Студії з інформаційної науки, соціальних комунікацій та філології в сучасному світі : зб. матер. III Всеукраїнської наук.-практ. конф. з міжнародною участю, м. Київ, 23-24 жовтня 2025 р. / Маріуп. держ. ун-т ; ред. Ю.О. Демидова, І.В. Мельничук; упоряд. В.О. Кудлай, О.В. Євмененко, І.О. Петрова, О.О. Федотова. – Київ : МДУ, 2025. – 500 с.

Збірник містить матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «СТУДІЇ З ІНФОРМАЦІЙНОЇ НАУКИ, СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ ТА ФІЛОЛОГІЇ В СУЧАСНОМУ СВІТІ», яка відбулася 23-24 жовтня 2025 року з ініціативи кафедри інформаційної діяльності Маріупольського державного університету.

В конференції взяли участь представники освітянської, наукової, фахової спільнот України та Європейського Союзу.

У тематичних напрямках учасниками конференції розглянуті актуальні питання інформаційної науки, соціальних комунікацій та філології в сучасному світі, інформаційні технології та інтернет ресурси у діяльності сучасних інформаційних агенцій, бібліотек, служб діловодства та архівів, виклики у підготовці фахівців з інформаційної, бібліотечної та архівної справи, культурології, філології, журналістики та інших, дотичних до соціальних комунікацій спеціальностей, особливості інформаційної та документознавчої діяльності, менеджменту та маркетингу у сфері соціальних комунікацій, культури та мистецтва, прикладних студій та інновацій в журналістиці, рекламі та зв'язках з громадськістю, інноваційних технологій в мовознавстві та літературознавстві, тенденцій розвитку україністики в умовах становлення інформаційного суспільства.

Видання адресоване науковцям, викладачам, здобувачам та усім, хто цікавиться сучасними проблемами розвитку інформаційної науки, філології, журналістики, документознавства, бібліотекознавства та архівознавства.

Відповідальність за зміст, достовірність, оригінальність поданих матеріалів несуть автори опублікованих у збірнику доповідей

© Автори тез, 2025

© МДУ, 2025

каналів комунікації, створення програм медіаграмотності та підтримки локальних спільнот у процесі реінтеграції [2; 5; 7].

Література

1. Присяжнюк Ю., Синявська Л. Неоімперська політика росіян на тимчасово окупованих українських територіях: випадок дидактичної історії. History e-journal. 2024. № 2. С. 60–69.
2. Колабораціонізм на тимчасово окупованих територіях: проблеми правової оцінки, гарантування прав і свобод людини та реінтеграції територій: матеріали наук.-практ. кругл. столу, м. Харків, 6 жовт. 2023 р. Одеса : Олді+, 2023. 150 с. DOI: 10.32782/06092023
3. «Гібридна» війна Росії. Безпека і оборона (журнал Центру Разумкова). 2016. № 167–168.
4. Є. Міненко. Вплив російської пропаганди На суспільно-державну стабільність України: аналіз методів та наслідків. Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Політичні науки та публічне управління. Випуск 3 (69), 2023.
5. McGlynn J. Russian Propaganda Tactics in Ukraine's Newly Occupied Territories. Russian Analytical Digest / SSOAR. 2024.
6. Analysis of Russia's Information Campaign against Ukraine. NATO StratCom COE. Riga, 2016.
7. Hybrid warfare and disinformation: A Ukraine war perspective. Global Policy. 2023.
8. Russian propaganda and everyday nationalism: depictions of occupied territories on Russian television. Nationalities Papers. Cambridge University Press, 2025.

Алексєєва Маргарита,

Єфремова Оксана

/ м. Київ /

ГЕНЕРАЦІЯ ЖУРНАЛІСТСЬКОГО ВІДЕОКОНТЕНТА ЗА ДОПОМОГОЮ ШІ:

ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ

Протягом останніх років спостерігається стрімке зростання генеративних моделей штучного інтелекту. Від текстових LLM-систем вони еволюціонували до

мультимодальних, здатних синтезувати відео, зображення, аудіо та графіку на основі текстових сценаріїв чи описів. Такі моделі дедалі частіше інтегруються у журналістську практику, зокрема у процеси підготовки відеоматеріалів, створення візуалізацій та субтитрів.

Редакції медіа перестають сприймати штучний інтелект як експериментальний інструмент і починають розглядати його як невід'ємну частину щоденної роботи. Це підтверджують прогнози Nieman Lab “Predictions for Journalism, 2025”, де наголошується, що до 2025 року більшість редакцій використовуватиме ШІ не як додатковий ресурс, а як компонент редакційної інфраструктури.

Разом із тим виникає складна дилема — баланс між швидкістю та масштабом виробництва контенту, з одного боку, і якістю, достовірністю та етичністю — з іншого. Розвиток ШІ підвищує ризики дезінформації, deepfake-маніпуляцій, а також ставить питання авторського права й відповідальності. Водночас він відкриває перспективи оптимізації, персоналізації та розширення доступності журналістського відео.

За даними Reuters Institute (2025), понад 60 % світових новинних організацій уже використовують інструменти штучного інтелекту у своїй діяльності, передусім для автоматизації транскрипцій, перекладів і редагування. Проте лише третина з них має формалізовану політику використання ШІ у редакційному процесі. Це свідчить про швидкість технологічного впровадження, що випереджає нормативні та етичні рамки.

У таких умовах особливо актуальним стає питання: яким чином медіа можуть поєднати інноваційність і відповідальність, зберігаючи довіру аудиторії.

Перспективи розвитку та прогнози. Інструменти перевірки автентичності:

У журналістиці зростає потреба у технологічних рішеннях, які дозволяють верифікувати походження відео-контенту. Одним із ключових напрямів розвитку є вбудована прозорість (by-design transparency) — автоматичне маркування елементів, створених або змінених за допомогою ШІ, ведення

метаданих та журналів змін. Прогнози Nieman Lab (2025) наголошують, що довіра до контенту дедалі більше залежатиме не від того, яку модель використовує редакція, а від того, наскільки вона здатна забезпечити прозорість процесу.

Паралельно з цим розвиваються алгоритмічні помічники фактчекінгу. Вони дозволяють автоматично зіставляти транскрипти, субтитри та відеофрагменти з архівними джерелами, виявляючи можливі спотворення. Як зазначає видання bizzzdev (2024), такі «AI-ланцюжки» вже застосовуються у маркетингових і медійних процесах і поступово адаптуються для журналістських завдань.

Рівень впровадження та редакційні сценарії

За прогнозами Reuters Institute (2025), штучний інтелект найближчими роками стане частиною «базової логістики» новинного виробництва. 80 % керівників медіа-організацій вважають, що ШІ вплине на способи персоналізації контенту та залучення аудиторії. Водночас більшість експертів попереджає: ключовим чинником успішності буде не швидкість автоматизації, а її етичне впровадження.

У редакційних сценаріях Nieman Lab передбачає формування малих AI-команд, які працюватимуть над «швидкими перемогами» — автоматизацією монтажу, створенням вступних заставок, генерацією коротких відео за текстовими описами. Ці рішення мають на меті не замінити журналістів, а звільнити їх від технічної рутини, аби зосередитися на аналітичній роботі та верифікації фактів.

Приклади міжнародної практики. Впровадження штучного інтелекту у відеопродакшн уже демонструють провідні медіа:

- BBC використовує алгоритми для автоматичного підбору кадрів і субтитрів у новинних сюжетах;
- The Washington Post застосовує систему Heliograf для створення коротких новин і дайджестів;

- Reuters інтегрує ШІ у власні платформи для розпізнавання та архівації відеоматеріалів;

- Bloomberg експериментує з генерацією фінансових дайджестів та інтерактивних відеозвітів.

Як зазначає bizzzdev (2024), подібні приклади свідчать про те, що ШІ переходить від етапу експериментів до етапу повноцінного виробничого інструменту.

Виклики. Основними ризиками залишаються можливість створення відеофальсифікацій (deepfake), порушення авторських прав і зниження рівня довіри до медіа. Nieman Lab (2025) підкреслює, що у світі, де зростає кількість змінених або синтетичних відео, журналістика має зберігати репутацію «останніх гарантій правди».

Особливо гостро постає етичне питання: чи може редакція використовувати відео, створене ШІ, якщо воно містить реалістичне зображення людей без їхньої згоди. У цьому контексті необхідно формувати чіткі внутрішні політики маркування, перевірки й архівації контенту, створеного штучним інтелектом.

Баланс між інновацією та контролем. Штучний інтелект відкриває для журналістики нові можливості: пришвидшення виробництва, глибшу аналітику, доступність мультимедійних форматів. Проте водночас він створює новий рівень відповідальності за прозорість і достовірність. По-перше, медіа мають сприймати ШІ як асистента, а не як автора. Людина повинна залишатися фінальним носієм смислу, контролером якості та достовірності. По-друге, необхідно розвивати інфраструктуру довіри: системи маркування, верифікації джерел, аудит змін і навчання журналістів етичному використанню ШІ. По-третє, варто зосередитися на user-needs-підході, тобто створенні контенту, який відповідає реальним потребам аудиторії, а не лише технологічним можливостям.

Література

1. Nieman Lab. Predictions for Journalism 2025. Nieman Foundation for Journalism at Harvard. — 2025. — Режим доступу: <https://www.niemanlab.org/collection/predictions-2025/>

2. Reuters Institute for the Study of Journalism. Journalism, Media, and Technology Trends and Predictions 2025. University of Oxford, 2025. — Режим доступа: <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/journalism-media-and-technology-trends-and-predictions-2025>
3. Reuters Institute for the Study of Journalism. How audiences think about news personalisation in the AI era. University of Oxford, 2025. — Режим доступа: <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/digital-news-report/2025/how-audiences-think-about-news-personalisation-ai-era>
4. Thomson Reuters Foundation. Journalism in the AI Era: Challenges and Opportunities. TRF Insights, 2025. — Режим доступа: <https://www.trust.org/wp-content/uploads/2025/01/TRF-Insights-Journalism-in-the-AI-Era.pdf>
5. bizzzdev. AI-Generated Content: Opportunities, Risks, and Trends. Bizzzdev.com, 2024. — Режим доступа: <https://bizzzdev.com/ai-generated-content/>
6. BBC News Labs. AI and Automation in the BBC Newsroom. — BBC, 2024. — Режим доступа: <https://www.bbc.co.uk/rd/projects/ai-and-automation-in-news>
7. The Washington Post. How Heliograf Automated Storytelling. — WP Innovation Desk, 2024. — Режим доступа: <https://www.washingtonpost.com/pr/wp/2024/ai-heliograf-journalism>
8. Bloomberg Media. AI-Driven Financial Reporting and Video Automation. — Bloomberg Professional Services, 2024. — Режим доступа: <https://www.bloomberg.com/company/press/ai-video-automation/>
9. MDPI Journal of Media and Communication. Artificial Intelligence in the Newsroom: Case Studies of Global Media. — Vol. 5, №2, 2024. — Режим доступа: <https://www.mdpi.com/2673-5172/5/2/39>
10. iSmart Communications. The Future of Journalism: AI in News Content Creation. — iSmartCom Blog, 2024. — Режим доступа: <https://ismartcom.com/blog/the-future-of-journalism-ai-in-news-content-creation/>

11. Columbia Journalism Review (CJR). Artificial Intelligence in the News: Opportunities and Challenges. Tow Center Report, 2024. — Режим доступу: https://www.cjr.org/tow_center_reports/artificial-intelligence-in-the-news.php.

Січкаренко Галина,

Мовчан Олександр

/ м. Київ /

КЛЮЧОВІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ІНТЕРНЕТ-КУЛЬТУРИ В УКРАЇНІ

Спостерігаючи динамічну активність проникнення новітніх інформаційних технологій, зокрема штучного інтелекту (ШІ), у всі сфери суспільного життя та суспільних відносин, питання аналізу інформаційної інтернет-культури в практичній площині стає пріоритетним завданням у діяльності спеціалістів в галузі інформаційної науки, соціальних комунікацій, менеджерів усіх рівнів, а в теоретичній - ставить перед системою освіти виклик підвищення рівня інформаційної компетентності не лише студентів, але й викладачів [1].

Створення, а точніше розповсюдження Інтернету значно змінило сучасне суспільство, надаючи можливості широкої соціальної комунікації, зберігання інформації (наприклад, файли та зображення) створення та публікації цифрові та аудіофайли. Він став одним з основних джерел інформації, бізнесу та розваг, що призвело до створення різних платформ соціальних мереж - Instagram, Twitter, Facebook та Snapchat. Спілкування з іншими людьми ще ніколи не було таким простим. Інтернет допомагає підтримувати стосунки з іншими людьми, виконуючи функцію доповнення фізичної взаємодії. Люди також можуть створювати форуми та обговорювати різні теми, що сприяє формуванню та побудові стосунків.

Інтернет-культура є унікальним феноменом сучасності, що формується в цифровому просторі через взаємодію користувачів, технологій та соціокультурних